

ANDRAGOGICKÝ VÝSKUM. METÓDY A TECHNIKY ANDRAGOGICKÝCH VÝSKUMOV

- **andragogika** je veda samostatná - má svoj predmet, poznávanie a svoje metódy
- skúma vzdelávacie a výchovné možnosti dospelých, faktory výchovných a vzdelávacích procesov, prostredie, v ktorom prebiehajú ...

ANDRAGOGICKÝ VÝSKUM

- slúži andragogickej teórii na vyhodnotenie poznatkov a údajov vzdelávacej a výchovnej reality, dáva podklady pre hypotézy a formuláciu problémov, realitu popisuje, analyzuje a objasňuje

Andragogický výskum sa realizuje:

- na vysokých školách
- špecializovaných verejných inštitúciách (ministerstvá, výskumné ústavy)
- v súkromných organizáciách

Funkcie andragogického výskumu:

- **rozvoj andragogickej teórie** – poznatky sociálnych, kultúrnych, ekonomických a politických kontextov, v ktorých prebieha vzdelávanie dospelých
- skúma proces vzdelávania a výchovy, analyzuje jeho stav, zbiera, spracováva, aplikuje informácie o vzdelávaní a výchove
- **praktická funkcia** – profesionálni výskumníci sa zaoberajú otázkami praxe, svoje poznatky sprostredkujú laikom, výstupy je možno využiť pre verejnosť
- **politická funkcia** – andragogický výskum vytvára databázu informácií, na základe ktorej sa politici rozhodujú (v súčasnosti klesá miera využitia výskumov v politike – málo výskumov...)

Andragogický výskum sa zaoberá otázkami:

1. andragogika v systéme vied
2. andragogika a andragogická prax
3. funkcie andragogiky v ostatných antropogenetických vedách
4. funkcie vedných disciplín v systéme globálneho vzdelávania
5. funkcie vzdelávania dospelých v systéme celoživotného učenia
6. andragogika a podniková pedagogika
7. spoločenská podmienenosť ďalšieho vzdelávania
8. inštitucionálna základňa a organizačné formy vzdelávania dospelých
9. docilita (vzdeláateľnosť) dospelých a optimalizácia učenia a učenia sa
10. Optimalizácia učenia a učenia sa dospelých

Ťažisko andragogického výskumu:

1. orientácia na zamestnateľnosť
2. orientácia na občiansku aktivitu
3. orientácia na sociálne exkludované (vylúčené) skupiny

4. orientácia na dostupnosť vzdelávania
5. orientácia na nové formy a metódy vzdelávania
6. orientácia na pomoc, starostlivosť a poradenstvo

METÓDY ANDRAGOGICKÉHO VÝSKUMU

1. metóda EMPIRICKO - KVALITATÍVNA

- ťažisko spočíva v indukcii a je založená na pozorovaní empirických (zo skúseností) javov, získané poznatky sú zovšeobecňované a zhrnuté do hypotéz, hľadajú sa súvislosti medzi hypotézami, vytvárajú sa hypotézy vyššieho typu – teorie
- táto metóda má v andragogike svoje obmedzenie pretože človek vie predstierať, čo potvrdil vo svojich experimentoch **Elton Mayo** zlepšenie výkonu v dôsledku zaradenia do výskumného projektu sa dodnes nazýva hawthornským efektom

Úplnú definíciu skreslenia podáva Disman:

1. **efekt morčat'a** – osoby sú si vedomé, že sú pozorované, prestávajú sa správať a konať prirodzene
2. **výber role** – osoba, ktorá vie, že je pozorovaná, bude jednať tak, aby sa javila v lepšom svetle
3. **meranie ako zdroj zmeny** – výskum môže vyvolať v skúmaných osobách postoje, ktoré pred tým nemali
4. **stereotyp vo voľbe odpovedí** – voľba alternatívnych odpovedí je ovplyvnená inými faktormi, ako myslením respondenta

2. metóda KVALITATÍVNO-INTERPRETATÍVNA

- pracuje na princípe všeobecnej deduktívnej metódy
- základom sa stal hermeneutický názor (Dilthey), že duchovné (spoločenské) vedy nemôžu pracovať rovnakými metódami ako vedy prírodné, pretože základom poznávania v prírodných vedách je skúsenosť, kým v duchovných vedách ide o spoluprežívanie a porozumenie tomu, čo prežívame
- podstatou je interpretovanie sveta tak, ako ho subjektívne vnímame (Heuristika: Archimédes zvolal: Hueréka! Objavil som, našiel som!)

Heuristický algoritmus:

1. definovanie problémov
2. jeho rozklad na problémy hlavné a vedľajšie
3. vymedzenie cieľa, ktorý chceme dosiahnuť
4. zhromaždenie všetkých dostupných informácií o doterajšom riešení problémov
5. výber nosných informácií, podporujúcich dosiahnutie cieľa
6. výber možných alternatív a formulácie hypotéz
7. brainstormingové zhromaždenie nápadov, ideí, návrhov a ciest riešení
8. analýza predošlého a systematizácia podľa príbuznosti
9. výber najoriginálnejšieho riešenia
10. realizácia

Výskum sa v andragogike zameriava (Beneš):

- výskum v práci za účelom jej zlepšenia
- vývoj nových didaktických a metodických, informačných a administratívnych stratégií vo vedných disciplínach
- rozvoj teórie vedných disciplín v celej šírke

Každá veda prechádza niekoľkými štádiami, Vaněk uvádza 3 štádiá:

1. empirické štádium - hromadia sa tu skúsenosti,
2. deskriptívne - zahŕňa kritický opis získaných skúseností, hodnotenia, porovnávania,
3. kauzálne (vysvetľujúce) - zahrňuje skutočné poznanie javu.

Druhy výskumných prác

Výskumné práce možno deliť:

<i>Typ výskumu</i>	<i>poslanie</i>	<i>výsledky</i>	<i>príklad</i>
Základný výskum	riešenie základných problémov vednej disciplíny	teoretické	v A. praxi výnimočný
Aplikovaný výskum	aplikácia výsledkov zákl. výskumu	riešenie konkrétnych praktických problémov	výskum docility (vzdelateľnosti)
Teoretický výskum	výskum pomocou metód – analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, modelovanie	teoretické závery k skúmaným problémom	analytické štúdie, teoretické základy pre empirické overenie
Empirický výskum (<i>opiera sa o skúsenosti</i>)	práca s konkrétnymi dátami a javmi s použitím exaktných (presných?) metód vrátane terénneho výskumu	podklady pre konkrétne opatrenia, resp. ďalší rozvoj	prieskum činnosti vzdelávacej inštitúcie
Akčný výskum	druh empirického výskumu	bezprostredné reakcie na vzniknutú situáciu a zapojenie zainteresovaných	prieskum záujmu o certifikáciu vzd. inšt.
Strategicko-koncepčný	kombinácia teoretického a empirického výskumu	podklady pre koncepčné riešenie a zásadné rozhodnutia	výskum vzd. záujmov a potrieb, účinnosť rekvalif. vzd.

K najčastejším metódam, ktoré používa andragogická prax patrí:

- metóda pozorovania,
- experiment - zámerné vyvolanie určitého javu a pozorovania zmien,
- genetická metóda - dospieva k záverom na základe skúmania počiatočných a vývojových vplyvov,
- teoretická metóda - postupné poznávanie andragogických zákonitostí,
- andragogická štatistika - kvalitatívne metódy, určovanie skúmaných vzoriek

Najčastejšie techniky a metódy zberu údajov:

dotazník, rozhovor, didaktické testy, pozorovanie, anketa, beseda, experiment,

Dotazník – môžeme s ním získať veľmi veľa informácií. Je dôležité zvoliť stratégiu. Formou otázok si môžeme uľahčiť spracovanie (otvorené otázky, otvorené, poloopené – ponúkame niekoľko možností odpovede). Pri spracovaní dotazníka je nevyhnutné urobiť predvýskum – čiže vytvoríme dotazník – vyskúšame ho na malom súbore a až potom ho dáme ďalej.

Rozhovor – je dôsledne štruktúrovaný, môže byť riadený (dopredu si napíšeme otázky, na ktoré chceme dostať odpovede). Dostaneme pri ňom veľa informácií. Treba si zvážiť akým spôsobom ho realizovať a akým spôsobom uchovať poznatky z rozhovoru.

Testy – testujú sa hlavne vedomosti (najobjektívnejšie skúšanie žiakov).

Pozorovanie – je najstaršia metóda. Do javu sa nezasahuje. Je to nezaujaté pozorovanie.

Fázy výskumu:

1. Vymedzenie vedeckého problému - napíšeme všetko čo naši predchodcovia zistili o danom probléme – potom identifikujeme cieľ - čo chceme povedať, získať
2. Formulácia vedeckej hypotézy.
3. Určenie metód (metodiky) zberu údajov
4. Vypracovanie výskumného projektu